

सन २००८-०९ करिता १०० टक्के केंद्र शासन
पुरस्कृत पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर
संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा
वापर करण्याच्या योजनेसाठी अनुदान
वितरीत करण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन
ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग,
शासन निर्णय क्र. केंपुयो-२००८/प्र.क्र.४३ /जल-६
मंत्रालय, मुंबई -४०००३२
दिनांक - १० सप्टेंबर, २००८.

वाचा :

- १) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. मृदसं-२००७/प्र.क्र.५३/जल-८, दि.१९.९.२००७,
दि. २४ जानेवारी, २००८.
- २) केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे पत्र क्र.६-३/२००८-एम.एम. दिनांक १४ मे, २००८ .
- ३) शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. असक-२००८/प्र.क्र.५२/जल-११,
दि. १३ मे, २००८ .
- ४) संचालक (मृदसंधारण), पुणे यांचे पत्र क्र. मृद-१/राष्ट्रविका/अनुदान ०८-०९/२२९६/२००८,
दिनांक २० मे, २००८ आणि जा.क्र. मृदसं/राखूडम/०८-०९/कृतिका/२८९६/मृद-१, दि. २९ जुलै, २००८.
- ५) कृषि विभागाचे पत्र क्र.केंपुयो-१००८/प्र.क्र. ९१/२-ओ, दि. १९ जून, २००८.

प्रस्तावना :-

पाणलोट क्षेत्र विकासात सुक्षम नियोजनाला अनन्य साधारण महत्व आहे. पाणलोटाच्या सर्व घटकांचा एकत्रित विचार करून नियोजन केल्यास उपलब्ध नैसर्गिक साधनसंपत्तीचा सुयोग्य वापर होऊन उत्कृष्ट परिणाम साध्य होऊ शकतो. पाणलोट विकासाचा प्रकल्प अहवाल तयार करतांना विविध नकाशांचा प्रभावी वापर करण्यासाठी भौगोलिक माहिती प्रणालीचा वापर केल्यास नियोजनामध्ये अचूकता आणणे शक्य आहे. या प्रणालीद्वारे केवळ विविध नकाशांचे एकत्रिकरण नव्हे तर शेतकऱ्यांशी संवंधीत माहिती एकातिकाणी साठवून सदर माहितीचे विश्लेषण, विविध योग्य लाभार्थीची निवड, सुयोग्य पीक रचना ठरविणे, निरनिराळे अहवाल तयार करणे इ.कामे करणे शक्य आहे. या प्रणालीला सुदूर संवेदन तंत्राची योग्य जोड दिल्यास उपग्रहाद्वारे घेतलेल्या छायाचित्रांच्या माध्यमातून पाणलोट विकासाचे मूल्यमापन, विविध पिकाखालील क्षेत्राचा आणि संभाव्य उत्पादनाचा अंदाज घेणे इ. कामे कमी वेळात व कमी श्रमात होऊ शकतात. या संदर्भात सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणालीचा वापर करण्याच्या दृष्टीने शासन निर्णय, ग्राम विकास व जलसंधारण विभाग क्र. संकीर्ण-२००५ /प्र.क्र.१३६/जल-८, दि.१२.८.२००५ अन्वये मान्यता दिली आहे.

२. १०० टक्के केंद्र शासन पुरस्कृत पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या योजनेअंतर्गत १० व्या पंचवार्षिक योजनेच्या कालावधीमध्ये एकूण रु. १०५.०० लक्ष खर्च झाला आहे. सन २००७-०८ या आर्थिक वर्षासाठी पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या योजनेसाठी संदर्भाधिन दिनांक १९ सप्टेंबर, २००८ च्या शासन निर्णयान्वये एकूण रु. १०.०० लक्ष निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता देण्यात आली होती.

३. केंद्र शासनाने संदर्भाधीन दिनांक १४ मे, २००८ च्या पत्रान्वये सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या योजनेसाठी सन २००८-०९ करीता वर्कप्लॅननुसार एकूण रु. ५.०० लक्ष इतक्या निधीच्या कार्यक्रमास मान्यता दिलेली आहे. सन २००८-०९ करीता केंद्र शासनाने दिलेली मान्यता लक्षात घेऊन पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या योजनेची अमलबजावणी करण्यासाठी प्रश्नासकीय व वित्तीय मान्यता देण्यासंबंधीचा प्रस्ताव शासनाच्या विचाराधीन होता.

शासन निर्णय:-

सन २००८-०९ च्या आर्थिक वर्षाकरिता पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर या योजनेची अमलबजावणी करण्यासाठी केंद्रीय कृषि मंत्रालयाने दि. १४ मे, २००८ च्या पत्रान्वये रु.५.०० लक्ष (रुपये पाच लक्ष फक्त) च्या कार्यक्रमास मान्यता दिली असून चालू आर्थिक वर्षी अपेक्षित खर्चाचा

..२/-

बाबनिहाय तपशील खालीलप्रमाणे आहे:-

अ.क्र.	बाबा	खर्च (रुपये लक्ष)
१	सॉफ्टवेअर साठी वार्षिक देखभाल करार, प्रशिक्षण इ.	३.००
२	वातानुकूलित यंत्रणा बसविणे, एक संगणक व स्टेशनरी खरेदी.	२.००
	एकूण	५.००

२. केंद्र शासनाने दिलेल्या मान्यतेच्या अधिन राहुन पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर या योजनेस राज्य शासनाची प्रशासकीय आणि वित्तीय मान्यता देण्यात येत आहे. चालू आर्थिक वर्षी वर्कप्लैन अंतर्गत मंजूर झालेल्या निधीनुसार एकूण रु. ५.०० लक्ष (रुपये पाच लक्ष फक्त) निधीचा कार्यक्रम पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्यासाठी मान्यता देण्यात येत आहे. ही संपूर्ण रक्कम रु. ५.०० लक्ष (रुपये पाच लक्ष फक्त) इतका निधी वितरीत करण्यास शासन मान्यता देण्यात येत आहे.

३. उपरोक्त निधी खर्च करण्यास आयुक्त (कृषि), महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना आहरण व संवितरण अधिकारी म्हणून घोषित करण्यात येत आहे. तसेच संबंधित जिल्हांना निधीचे वितरण करण्यासाठी त्यांना प्राधिकृत करण्यात येत आहे. आयुक्त (कृषि) यांनी संबंधीत जिल्ह्यांना निधी उपलब्ध करून देताना केंद्र शासनाने पाणलोट विकास कार्यक्रमांतर्गत सुदूर संवेदन व भौगोलिक माहिती प्रणाली तंत्रज्ञानाचा वापर करण्याच्या योजनेकरीता विहित केलेल्या मार्गदर्शक सूचना आणि अटी व शर्तीच्या अधीन राहुन सदर प्रकल्प/कार्यक्रमासाठी संबंधीत जिल्हांना निधीचे बाटप करावे व त्याकरिता आवश्यक मार्गदर्शक सूचना निर्गमित कराव्यात. तसेच या प्रित्यर्थचा भौतिक आणि आर्थिक प्रगती अहवाल व उपयोगिता प्रमाणपत्र केंद्र शासन व राज्य शासनास सादर करावा. तसेच यासंबंधीचा मासिक खर्चाचा प्रगती अहवाल प्रत्येक महिन्याच्या १० तारखेपर्यंत शासनास सादर करावा.

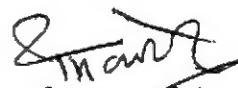
४. या प्रित्यर्थचा चालू आर्थिक वर्षातील खर्च सन २००८-०९ च्या अंदाजपत्रकामध्ये खाली नमूद केलेल्या लेखा शिर्षाखाली मंजूर असलेल्या तरतुदीतून भागविण्यात यावा आणि त्याच लेखाशिर्षाखाली खर्ची टाकण्यात यावा. हा खर्च करताना विहित केलेल्या कॅशफ्लो (मासिक निधी विवरणपत्र) नुसार हा निधी खर्च करण्याची दक्षता घेण्यात यावी.

'मागणी क्र एल-७, ४४०२-मृद व जलसंधारण यावरील भांडवली खर्च, १०२-मृदसंधारण, १०२ (दोन) पंचवार्षीक योजनांतर्गत योजना- राज्य योजनांतर्गत योजना, १०२ (०१) (०२) राष्ट्रीय पाणलोट विकास कार्यक्रम (१००% केंद्र पुरस्कृत) (४४०२१०३२) ५३, मोठी बांधकाम'

५. हा शासन निर्णय केंद्रीय कृषि मंत्रालयाचे संदर्भाधीन पत्र दिनांक १४ मे, २००८ तसेच कृषि विभागाचे पत्र क्र. केपुयो-१००८/प्र.क्र. ११/२-अे, दि. १९.६.२००८ आणि वित विभागाच्या अनौपचारिक संदर्भ १६७/०८/व्यय-१, दि. २६.५.२००८ नुसार निर्गमित करण्यात येत आहे.

६. हा शासन निर्णय महाराष्ट्र शासनाच्या वेबसाईटवर उपलब्ध करण्यात आला असून त्याचा संगणक संकेतांक क्रमांक २००८०९१०११४४४००१ असा आहे.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(मि. का. कडक)

अवर सचिव, महाराष्ट्र शासन.

प्रति,

आयुक्त (कृषि), कृषि आयुक्तालय, पुणे. (५ प्रती)

संचालक (मृदसंधारण), कृषि आयुक्तालय, पुणे-४११००१ (३ प्रती)

महालेखापाल -१/२, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई/नागपूर. (लेखा परिष्का/लेखा व अनुगेयता) (३ प्रती)

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई (३ प्रती)

निवासी लेखापरीक्षा अधिकारी, मुंबई (३ प्रती)

विभागीय कृषि सहसंचालक (सर्व),

जिल्हा अधीक्षक कृषि अधिकारी (सर्व),

जिल्हा कोषागार अधिकारी (सर्व),

नियोजन विभाग/वित्त विभाग, मंत्रालय, मुंबई-३२

कृषि व पदुम विभाग (२-अे) मंत्रालय, मुंबई-३२

कार्यासन क्रमांक जल-११, ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई

जल-८ (निवडनस्ती) ग्रा.वि.व ज.सं.विभाग, मंत्रालय, मुंबई.